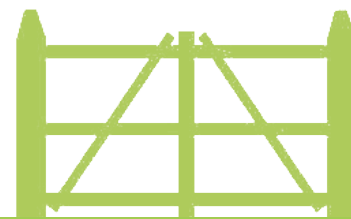
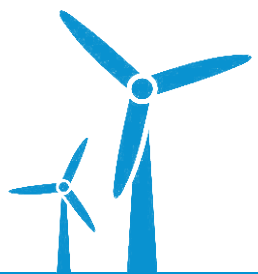
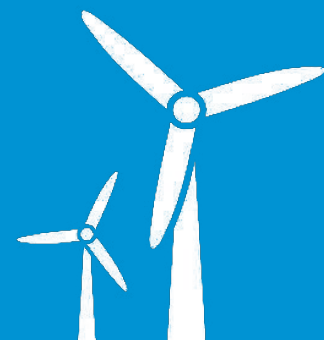


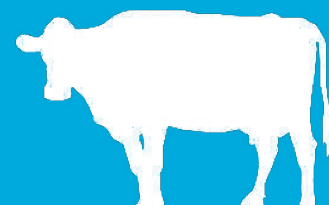
JAARVERSLAG 2017



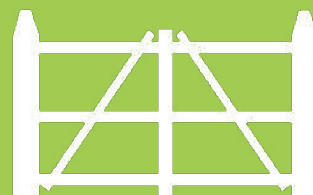
INHOUD



Klimaatneutraal ontwikkelen



**Continu verbeteren
dierenwelzijn**



Behoud weidegang



**Behoud biodiversiteit
en milieu**



Voorwoord

Voor een toekomstbestendige en verantwoorde zuivelsector

In Nederland streven we naar een toekomstbestendige en verantwoorde zuivelsector, waarin gewerkt wordt met respect voor dier, omgeving en milieu. De Duurzame Zuivelketen - een samenwerkingsverband van de Nederlandse Zuivel organisatie en LTO Nederland - ondersteunt de Nederlandse zuivelsector om continu te verduurzamen. Dit jaarverslag van de Duurzame Zuivelketen biedt een overzicht van de doelen en de resultaten die behaald zijn in 2017.

De Nederlandse zuivelsector is een sector waarin mensen veilig en met plezier kunnen werken en een goed inkomen verdienen, die kwalitatief hoogwaardige voeding produceert en die gewaardeerd wordt door de omgeving. Daarbij hoort een grondgebonden melkveehouderij met het gezin als basis, behoud van weidegang en een ontwikkeling van de sector die binnen de milieumandvoorwaarden blijft.

De Duurzame Zuivelketen wil dit ook voor volgende generaties mogelijk maken en heeft hiervoor vier thema's met meerdere doelen voor 2020 geformuleerd: een klimaatneutrale ontwikkeling, een continue verbetering van dierenwelzijn, behoud van weidegang en geen netto verlies van biodiversiteit en milieu. Dit jaarverslag geeft de stand van zaken van deze doelen, samen met alle activiteiten die daarvoor vanuit de Duurzame Zuivelketen in 2017 zijn ondernomen. Daarnaast wordt er een inzicht gegeven in de planning van 2018.

In 2017 is het de Duurzame Zuivelketen gelukt om op een aantal thema's flinke stappen te zetten in de verduurzaming van de sector. Zo is het aantal melkveebedrijven met koeien in de wei sterk toegenomen, mede dankzij de grootschalige wervingscampagne voor Nieuwe Weiders. Er zijn twee nieuwe onderdelen aan de KringloopWijzer gekoppeld. Een dashboard dat inzichtelijk maakt hoe de melkveehouder presteert op belangrijke indicatoren voor zijn impact op biodiversiteit. En een klimaatmodule die melkveehouders inzicht geeft in hun bedrijfseigen carbon footprint. Daarnaast is de Welzijnsmonitor als module van het KoeKompas beschikbaar gekomen. De uitdagingen voor de

sector liggen op het gebied van levensduur, broeikasgassen, ammoniak en biodiversiteit. Er is extra actie nodig van de Duurzame Zuivelketen om de doelen voor deze thema's te bereiken.

Ook in 2018 wordt weer stevig verder gewerkt aan het realiseren van de doelen. De commissie Grondgebondenheid zal haar advies uitbrengen over een grondgebonden melkveehouderij. Er wordt verkend op welke manier het belang van landschapselementen en agrarisch natuurbeheer beter op de kaart kunnen worden gezet. En er is gestart met de ontwikkeling van een beslistool om melkveehouders te ondersteunen in het verminderen van de broeikasgasuitstoot.

De Adviesraad van de Duurzame Zuivelketen denkt twee keer per jaar mee. Deze adviesraad is zeer waardevol voor de Duurzame Zuivelketen en bestaat uit vertegenwoordigers van de Dierenbescherming, Natuur & Milieu, Natuurmonumenten, CLM, Ministerie van Economische Zaken, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, CBL, Wageningen UR, Rabobank, ABN AMRO, ING, VLB, Nevedi, NAJK, NMV en KNMvD.

Afgelopen jaar is het fosfaatreductieplan door de sector ingezet om derogatie te behouden. Dit was ingrijpend voor de hele sector, maar heeft ook laten zien dat eensgezindheid en daadkracht tot grote resultaten kan leiden. Ondanks de stappen die we als sector gezamenlijk nog zullen moeten zetten, moeten we niet vergeten trots te zijn op wat we doen. De Duurzame Zuivelketen is een unieke samenwerking in de wereld. Dankzij de bijdrage van melkveehouders en zuivelondernemingen boeken we mooie resultaten en gaan we uitdagingen niet uit de weg. Op deze manier werken we samen aan een toekomstbestendige en verantwoorde zuivelsector.

Werner Buck
Voorzitter stuurgroep Duurzame Zuivelketen

Duurzame Zuivelketen

Voor een toekomstbestendige en verantwoorde zuivelsector

De zuivelketen

Kengetallen

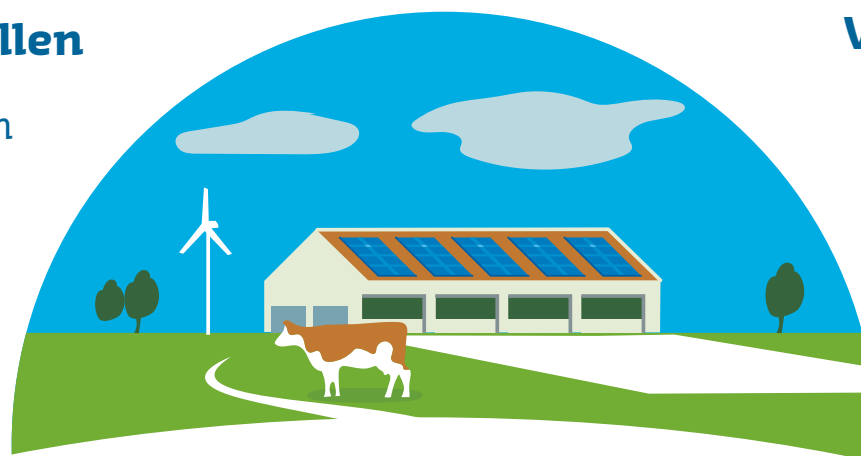
1,7 miljoen koeien

17,5 duizend melkveehouders

98% van de Nederlandse melk

13 zuivelondernemingen

53 fabrieken



Visie

Veilig en met plezier werken

Goed inkomen

Kwalitatief hoogwaardige voeding

Met respect omgaan met dier en milieu

Gewaardeerd door omgeving

Duurzame Zuivelketen

Initiatiefnemers

Adviesraad

De Duurzame Zuivel-
keten valt onder

Lid van

PPS met

Duurzame Zuivelketen

Communicatie in 2017

'De kracht die we doorgeven'

"Doorgeven waar we kunnen, kansen blijven benutten en bij twijfel op onszelf vertrouwen".

Een mooie film over een prachtige sector:
Zuivel - de kracht die we doorgeven.



De nieuwe website

In december 2017 is de nieuwe website van de Duurzame Zuivelketen live gegaan. De vernieuwde website heeft een overzichtelijke en frisse uitstraling. Daarnaast is er nu ruimte voor alle communicatie-uitingen die afgelopen jaar zijn ontwikkeld.

Een nieuwe kijk op, webserie en gelijknamige Facebookpagina

Om consumenten en burgers het duurzame verhaal van de sector te vertellen, is de webserie 'Een nieuwe kijk op' ontwikkeld. Met onder andere 'Een nieuwe kijk op... mest' en 'Een nieuwe kijk op... biodiversiteit'. Op deze manier is er een aantal onderwerpen aan bod gekomen, die verdiepende inzichten geven en het eerlijke verhaal vertellen achter de sector. In de serie komen o.a. dierenartsen aan het woord, de Vogelbescherming, wetenschappers, een WeideCoach en natuurlijk melkveehouders. Voor deze campagne is de Facebookpagina 'Een nieuwe kijk op' gelanceerd waarop de webserie te volgen is. Tevens staan alle filmpjes op de Youtubepagina van de Duurzame Zuivelketen.

Duurzame Zuivelketen

Communicatie in 2017 (vervolg)

Hackathon

Om de innovatieve kant van de Nederlandse zuivelsector te benadrukken, organiseerde de Duurzame Zuivelketen een hackathon op een bijzondere locatie. Samen met tech-platform Bright (onderdeel van RTL Nederland) is de hackathon georganiseerd op de beurs Bright DAY met

meer dan 22.000 bezoekers. Het team Cow to Wow is als winnaar uit de bus gekomen. Het team ontwikkelde een zelflerende app, die alle actuele digitale informatie op het bedrijf omzet in praktische tips voor de melkveehouder die meteen toegepast kunnen worden.

Slimme Vogels

Het icoonproject *Slimme Vogels* is in 2017 gestart om te laten zien hoe de sector zich inzet voor boerenlandvogels. Op het platform, dat toegankelijk is voor zowel burger als boer, is ruimte om kennis te delen om zo elkaar te inspireren. Zo worden boer en burger verbonden op het gebied van weidevogels. BoerenNatuur en de Vogelbescherming zijn hierin belangrijke (kennis)partners.



Duurzame Zuivelketen

Doelen en stand van zaken 2017

Thema	Doel 2020	Bereikt in 2017	Status
Klimaatneutraal ontwikkelen 	20% reductie broeikasgassen en klimaatneutrale groei	In 2016 daling van 5% broeikasgassen t.o.v. 1990. Broeikasgasproductie zuivelverwerking gedaald met 4,8% t.o.v. 2011. Broeikasgasproductie per kg melk gedaald en hierdoor voor het eerst onder nulmeting 2011	●
	16% productie van duurzame energie	3,8% productie van duurzame energie in eigendom (mogelijk onderschatting, monitoring wordt verbeterd). Toename nodig voor realiseren doel	●
	Verbetering energie-efficiency 2% per jaar	32% minder brandstofgebruik per kg melk in 2016 t.o.v. 2005 in de hele zuivelketen. Doel brandstofverbruik van 2020 in 2015 bereikt. In 2016 3,8% minder elektriciteitsverbruik per kg melk in de melkveehouderij t.o.v. 2015	●
Continu verbeteren dierenwelzijn 	Verantwoord antibioticagebruik	Alleen antibiotica voor zieke koeien. Tussen 2009 en 2016 is het gebruik met 48% gedaald. Meer dan 99,5% van de bedrijven onder actiewaarde van de SDa	●
	Gemiddelde leeftijd koeien met 6 maanden verlengen	In 2017 -43 dagen t.o.v. 2011. Daling door fosfaatreductie plan. Zuivelondernemingen maken plan van aanpak en stimuleren melkveehouders om de gemiddelde leeftijd van hun veestapel te verhogen	●
	Verbeteren score dierenwelzijn	Melkveehouders moeten voldoen aan minimumeisen in kwaliteitssysteem. Welzijnsmonitor is per 2017 beschikbaar voor melkveehouders	●
Behoud weidegang 	Ten minste handhaven niveau weidegang 2012, 81,2%	In 2017 behoorlijke stijging t.o.v. 2015, naar 80,4%, mede dankzij grootschalige wervingscampagne Nieuwe Weiders	●
Behoud biodiversiteit en milieu 	100% verantwoorde soja	Zuivelsector vanaf 2015 volledig over op verantwoorde soja	●
	Binnen milieurandvoorwaarden fosfaat	Met fosfaatreductieplan is de fosfaatproductie sterk gedaald en weer onder het plafond	●
	Binnen milieurandvoorwaarden ammoniak	Volgens voorlopige berekeningen is in 2016 emissie licht gestegen, om het doel te bereiken is actie nodig	●
	Geen netto verlies van biodiversiteit	Ontwikkeling biodiversiteitsmonitor op schema. Aandacht voor inzet melkveehouders en kennisuitwisseling via icoonproject Boerenlandvogels	●

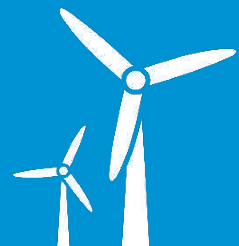
● Voltooid

● Op schema

● Meer te doen

● Niet op schema

Bron: Duurzame Zuivelketen en WEcR Sectorrapportage 2016



Klimaatneutraal ontwikkelen

De Nederlandse zuivelsector wil zich klimaatneutraal ontwikkelen. Om dit te kunnen realiseren, heeft de zuivelsector drie doelen opgesteld die bereikt moeten worden in 2020: 20% minder broeikasgassen ten opzichte van 1990, 16% duurzame energie en 2% energie-efficiëntieverbetering per jaar.

De emissie van broeikasgassen door de zuivelketen is de afgelopen jaren gestegen. Deze toename wordt volledig veroorzaakt door een toenemend aantal koeien en de hiermee gestegen melkproductie. In 2017 werd het fosfaatreductieplan in werking gesteld om de fosfaatuitstoot van de sector te verlagen. De verwachting is dat dit uiteindelijk ook uitwerking heeft op de uitstoot van broeikasgassen. De emissie was in 2016 1,15 kg CO₂-equivalenten per kg melk. Hiermee zit de sector in 2016 voor het eerst onder de nulmeting in 2011 (1,18 CO₂-equivalenten per kg melk).

De emissie was in 2016 1,15 kg CO₂-equivalenten per kg melk. Hiermee zit de sector in 2016 voor het eerst onder de nulmeting in 2011

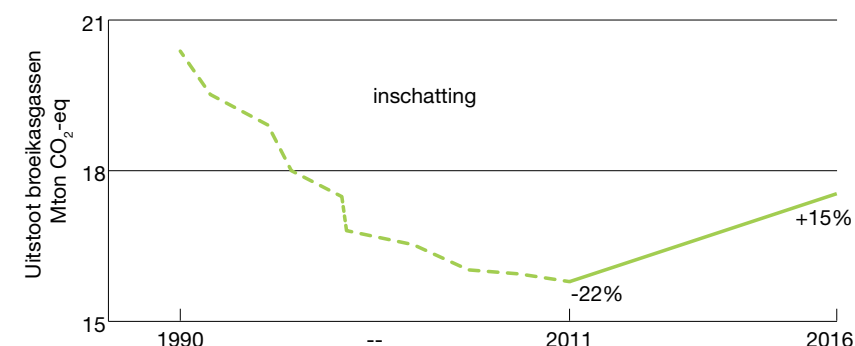
Om de doelstelling van 2020 te realiseren, zijn er verschillende initiatieven ontwikkeld. Zo is er een klimaatmodule ontwikkeld en gekoppeld aan de Centrale Database KringloopWijzer. Deze komt begin 2018 beschikbaar voor alle melkveehouders en geeft iedere melkveehouder inzicht in de bedrijfsspecifieke carbon footprint. Om melkveehouders ook handvatten te geven hoe zij hun carbon footprint kunnen verlagen, is eind 2017 gestart met de ontwikkeling van een beslistool.

In het kader van het Energieakkoord is mede voor de melkveehouderij een erkende maatregelenlijst voor energiebesparingen opgesteld met maatregelen die binnen vijf jaar kunnen worden terugverdiend. Per 1 juli 2017 zijn melkveehouders die meer dan 50.000 kWh stroom per jaar verbruiken en/of meer dan 25.000 kuub aardgas, verplicht deze maatregelen toe te passen om hun energieverbruik terug te brengen.

Doel

20% reductie van broeikasgassen in 2020 door de zuivelketen ten opzichte van 1990 en klimaatneutrale groei ten opzichte van 2011.

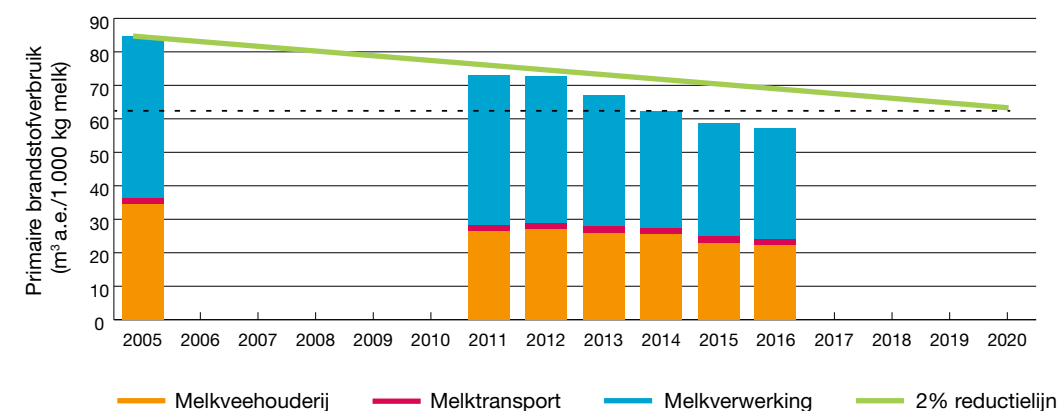
Totale emissie van de zuivelketen Grote daling sinds 1990, stijging sinds 2011

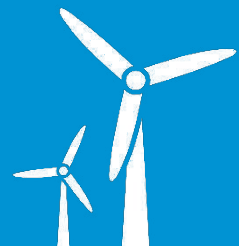


Doel

Verbeteren energie-efficiëntie van de zuivelketen van gemiddeld 2% per jaar.

-32% brandstof per kg melk ten opzichte van 2005. Doel reeds behaald





Klimaatneutraal ontwikkelen (vervolg)

De doelstelling van 2% energie-efficiëntieverbetering per jaar tot 2020 is in 2016 reeds bereikt. Met de Energiescan krijgen melkveehouders inzicht in hun energieverbruik. Deze monitoringstool geeft daarnaast ook handvatten om het energieverbruik op het bedrijf te verlagen.

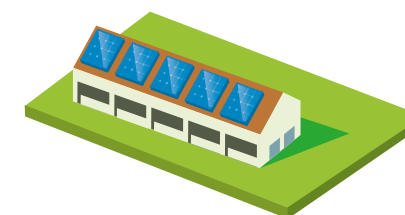
Bij het opwekken van duurzame energie is er een forse toename nodig om de doelstelling van 16% productie in 2020 te halen. Mogelijk is er een onderschatting doordat alleen windmolens en/of co-vergisters van mest worden meegeteld die volledig onderdeel van melkveebedrijven zijn en dit in de praktijk vaak niet onder het melkveebedrijf wordt ondergebracht. De melkveehouderij investeerde afgelopen jaar fors in zonnestroom-installaties op daken. In het voorjaar van 2017 werd de SDE+ subsidie ook voor monovergisting opengesteld, daarmee werd het interessanter voor melkveehouders om hierin te investeren.

Op 10 oktober 2017 is het regeerakkoord van het kabinet Rutte III gepresenteerd met daarin een hoge ambitie op het gebied van verlaging van de broeikasgasuitstoot. Het Europese klimaat- en energiebeleid wil men vertalen naar klimaatdoelstellingen per sector (landbouw, industrie, et cetera) en er is een klimaatwet aangekondigd. Via het regeerakkoord biedt het kabinet kaders voor een meer ketengerichte benadering en de sector is bezig met de invulling hiervan.

Doel

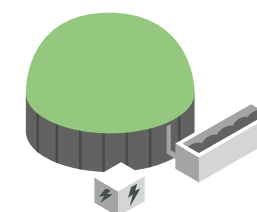
16% productie van duurzame energie in de zuivelketen.

Productie duurzame energie. Huidige verdeling:



zonne-energie

33%



co-vergistinginstallaties

28%



windenergie

38%



Continu verbeteren dierenwelzijn

De Nederlandse zuivelsector en haar melkveehouders werken dagelijks aan het verbeteren van het dierenwelzijn en de diergezondheid van hun koeien. Om dit inzichtelijk te maken en te bevorderen, zijn er doelen gesteld op het gebied van verantwoord antibioticagebruik, het verlengen van de levensduur van koeien en het ontwikkelen van een score voor dierenwelzijn.

Het antibioticagebruik in de melkveehouderij is flink gedaald: tussen 2009 en 2016 is het gebruik met 48% gedaald. De doelstelling om meer dan 90% van de melkveebedrijven onder de actiewaarde van de SDa (Autoriteit Diergeneesmiddelen) voor antibioticagebruik te blijven is in 2016 ruimschoots gehaald: meer dan 99,5% van de melkveebedrijven zat hieronder. De SDa heeft aangegeven dat er in de melkveehouderij geen extra inspanningen meer noodzakelijk zijn om het gebruik van alle bedrijven in het streefgebied te krijgen. Melkveehouders maken samen met dierenartsen op een verantwoorde wijze gebruik van antibiotica door te werken met het juiste type en de juiste hoeveelheid.

Meer dan 99,5% van de melkveebedrijven zat onder de actiewaarde van de SDa

Gezonde dieren zijn de basis van een melkveebedrijf. Deze dieren leven langer en zorgen voor werkplezier van de melkveehouder. De doelstelling van de zuivelsector voor 2020 is om de gemiddelde levensduur van een koe te verlengen met 6 maanden ten opzichte van 2011. De gemiddelde leeftijd van een koe lag in 2017 op 5 jaar, 6 maanden en 29 dagen. Dit is een daling ten opzichte van het voorgaande jaar en ligt onder de nulmeting in 2011. De oorzaak lijkt vooral te liggen bij de verhoogde afvoer van dieren in verband het fosfaatreductieplan. Er is in 2017 gestart met het project Lactatie op Maat. Dit onderzoek is gespitst op het beperken van het aantal afkalvingen om zo de lactatie te verlengen en het risico van transitieproblemen te verkleinen.

Doel

Verminderen antibioticaresistentie door verantwoord antibioticagebruik in de melkveehouderij in lijn met waarden Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa).

Verantwoord antibioticagebruik

- Alleen als koe ziek is
- Alleen op advies van een dierenarts
- Cruciale antibiotica voor volksgezondheid niet toegestaan

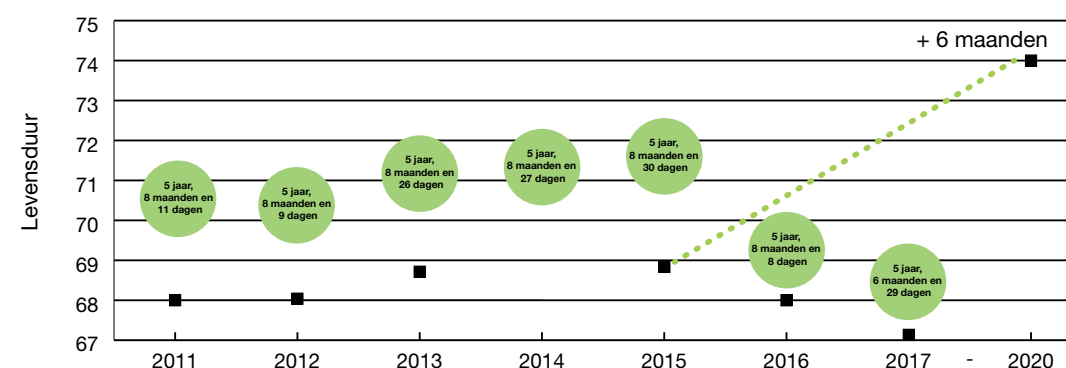
-48% antibiotica in 2016
ten opzichte van 2009



Doel

Verlengen gemiddelde levensduur melkkoeien met 6 maanden in 2020 ten opzichte van 2011, mede door verbeteren klauwgezondheid, uiergezondheid en vruchtbaarheid.

Levensduur van melkkoeien





Continu verbeteren dierenwelzijn (vervolg)

Verder is de ontwikkeling van de KalfOK-score gestart, een instrument om melkveehouders inzicht te verschaffen in de kwaliteit van de kalveropfok op hun bedrijf. KalfOK geeft aan wat goed gaat en welke verbeterpunten er nog zijn. Samen met de dierenarts en andere adviseurs, kan de melkveehouder met de verbeterpunten aan de slag.

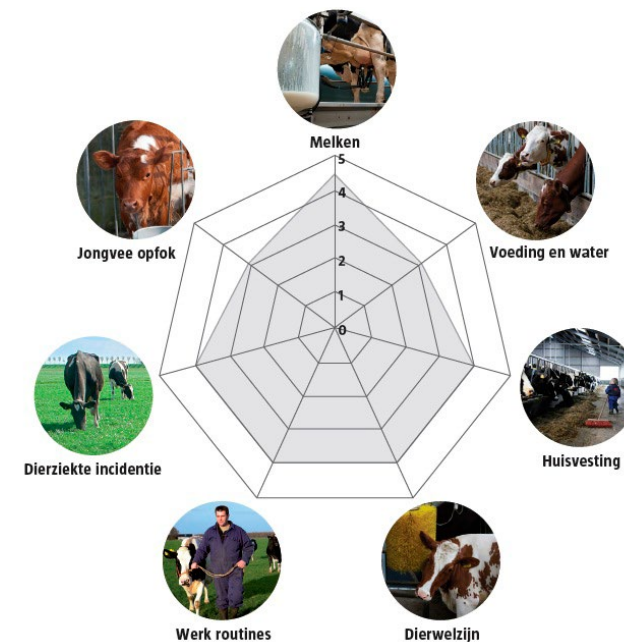
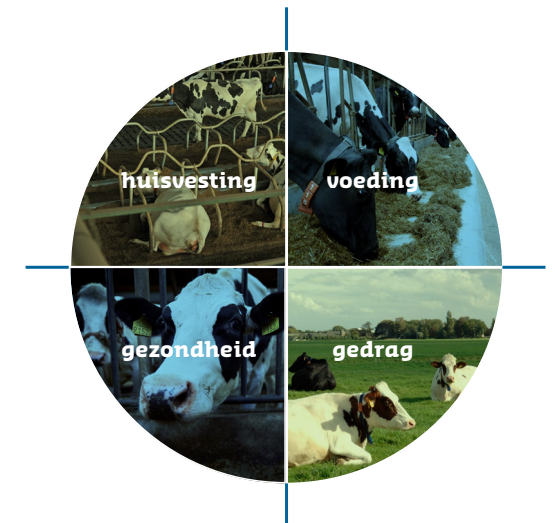
Om dierenwelzijn continu te verbeteren, is de Welzijnsmonitor ontwikkeld en toegevoegd aan het KoeKompas. Deze monitor maakt het mogelijk om op een praktische manier dierenwelzijn te beoordelen en is gebaseerd op de Welfare Quality® (Europese standaard). In 2017 zijn de eerste ervaringen in de praktijk opgedaan met zo'n 2.600 bedrijven. Het project Biomarkers voor welzijn van melkvee is gestart om gemakkelijk toepasbare en non-invasieve biomarkers te ontwikkelen voor het meten van welzijn van koeien op koppel-niveau. Dit project is onderdeel van de PPS 1Health4Food en duurt vier jaar.

Doel

Continu verbeteren dierenwelzijn; uiterlijk in 2017 is een monitorings-systeem ontwikkeld en wordt een doel vastgelegd.

Welzijnsmonitor in het KoeKompas

De Welzijnsmonitor is ontwikkeld en toegevoegd aan het KoeKompas, om op een praktische manier dierenwelzijn te beoordelen



**KoeKompas, met
score dierenwelzijn**
In 2017 eerste ervaringen
in praktijk opgedaan



Behoud weidegang

Koeien in de wei zijn kenmerkend voor het Nederlandse landschap en maken de melkveehouderij zichtbaar in de samenleving. Weidegang is daarom belangrijk voor het beeld dat de samenleving van de Nederlandse zuivel-sector heeft. Om weidegang te behouden werd in 2012 het Convenant Weidegang in het leven geroepen door de Nederlandse zuivelsector. Met het convenant willen de ondertekenaars koeien zo veel als mogelijk weidegang bieden en ten minste het aandeel weidegang van 2012 handhaven, dit was 81,2%.

In 2017 is het Convenant Weidegang ondertekend door negen nieuwe partijen, wat het totaal aantal ondertekenaars op 82 brengt. Allemaal onderschrijven zij het belang van weidegang en leveren zij inspanningen om het aandeel weidegang te verhogen. En met succes. In 2015 is de dalende trend omgebogen. In 2017 is het percentage bedrijven dat een vorm van weidegang toepast sterk toegenomen naar 80,4%. De stijging van 1,5% ten opzichte van 2016 is zeer positief te noemen.

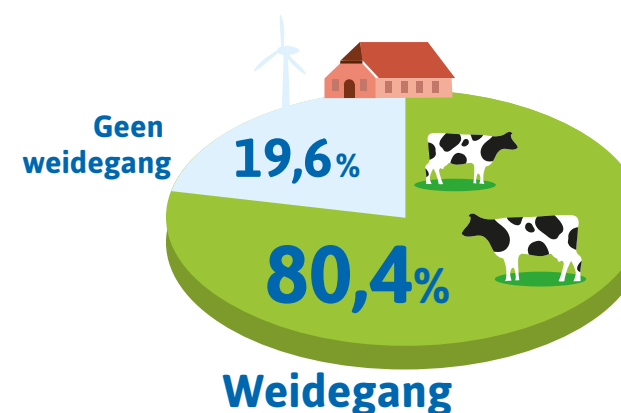
In 2017 is het percentage weidegang sterk toegenomen naar 80,4%

Zuivelondernemingen hebben in 2017 een grootschalige wervingscampagne gevoerd om melkveehouders om te laten schakelen van opstallen naar weiden. Om hen hierin te ondersteunen konden zij deelnemen aan het traject Nieuwe Weiders, waarbij zij begeleid worden door WeideCoaches van de Stichting Weidegang. In 2017 zijn vijf digitale meetsystemen voor weidegang op de markt gebracht. Met zo'n meetsysteem kan weidegang per melkveebedrijf digitaal worden geregistreerd via de koeien, bijvoorbeeld door middel van sensoren in de poortjes naar het weiland. Op deze manier wordt het voor melkveehouders die nieuwe vormen van beweiding toepassen, zoals koppelbeweiding of vrij koeverkeer, makkelijker om weidegang aan te tonen.

Doel

Ten minste behoud weidegang 2012 (81,2%) van de bedrijven past een vorm van weidegang toe; streven zo dicht mogelijk bij verdeling 2012 te blijven (73,2% volledige weidegang, 7,3% deelweidegang).

In 2017 meer melkveebedrijven met koeien in de wei



Persoonlijke begeleiding van omschakelaars door Weidecoaches in project Nieuwe Weiders

**NIEUWE
WEIDERS**



Behoud weidegang (vervolg)

Het ontwikkelen en verspreiden van kennis over weidegang wordt via het project Amazing Grazing gestimuleerd. Daarbij staat het inpassen van beweiding op melkveebedrijven als onderdeel van modern vakmanschap centraal. Daarnaast werkt de lector weidegang, onder andere dankzij het project Kennis voor Beweiding, aan inbedding van weidegang in het curriculum van agrarische onderwijsinstellingen. Hiervoor heeft Aeres Hogeschool, één van de convenantpartners, de Weidegangtrofee van 2017 gewonnen.

Ook zuivelondernemingen stimuleren melkveehouders om weidegang toe te passen. Zij geven een financiële stimulans: de weidepremie. In 2017 is deze premie verhoogd tot gemiddeld €1,60 per 100 kilogram melk. De weidepremie levert een gemiddelde veehouder een extra inkomen op van bijna €14.000,- per jaar.

Mede dankzij de actieve lobby van de Duurzame Zuivelketen heeft het kabinet Rutte III in het Regeerakkoord 2017-2021 het sectordoel van de Duurzame Zuivelketen voor weidegang verankerd. Weidegang wordt niet verplicht gesteld; het is aan de sector om haar doel te realiseren.

Convenant weidegang

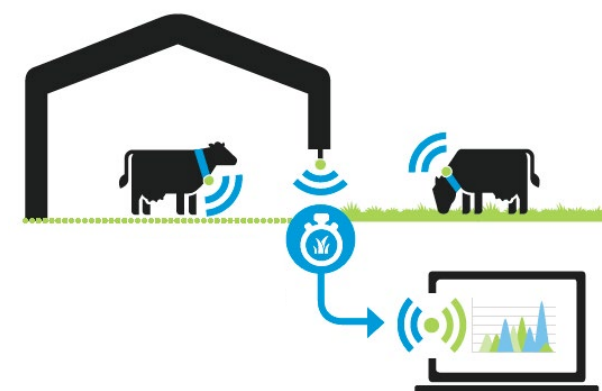
De **82** partners van het Convenant Weidegang nemen gezamenlijk de verantwoordelijkheid om meer melkkoeien de wei in te krijgen en ten minste het niveau van 2012 te behouden. Iedere partner zet zich in vanuit zijn eigen rol en expertise



Convenant Weidegang

Meetsystemen

De meetsystemen houden voor iedere koe bij hoe lang zij geweid heeft, bijvoorbeeld door te registreren wanneer ze naar buiten gaat en weer naar binnen komt





Behoud biodiversiteit en milieu

De melkveehouderij en de natuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De zuivelketen wil zich daarom ontwikkelen met respect voor dier, omgeving en milieu. Om dit te bereiken heeft de Duurzame Zuivelketen diverse doelen voor 2020 gesteld op het gebied van biodiversiteit: gebruik van 100% verantwoorde soja (met RTRS-certificaten of gelijkwaardig), zich ontwikkelen binnen de milieurandvoorwaarden voor fosfaat en ammoniak en geen netto verlies van biodiversiteit veroorzaken.

Sinds 2015 gebruikt de Nederlandse zuivelsector uitsluitend 100% verantwoord gecertificeerde soja in het veevoer van haar dieren. Hiermee is het doel voor 2020 vervroegd behaald. De zuivelsector is de enige sector die 100% verantwoord gecertificeerde soja gebruikt. Dit is mogelijk gemaakt in samenwerking met WNF, Solidaridad en Natuur&Milieu. Via het project 'Eiwit van Eigen Land' wordt bekeken of melkveehouders meer voer van eigen land kunnen halen, waardoor ze minder afhankelijk worden van import van soja.

Sinds 2015 is de Nederlandse zuivelsector over op 100% verantwoorde soja

Vanwege overschrijding van het fosfaatplafond door de Nederlandse melkveehouderij liep de derogatie gevaar. De sector heeft met het fosfaat-reductieplan regie genomen om de fosfaatproductie weer onder het fosfaatplafond te brengen. Hoewel ingrijpen in de fosfaatproductie pijnlijk was voor melkveehouders, was het plan wel succesvol: de fosfaatproductie was op tijd weer onder het afgesproken plafond. Per 1 januari 2018 worden de fosfaatrechten geïntroduceerd waarmee de komende jaren de fosfaatproductie wordt gereguleerd.

Door de toegenomen dieraantallen is de ammoniakemissie in 2016 verder gestegen en ligt nu 29% (op basis van voorlopige berekeningen) boven het doel voor 2020. Om het doel van de Duurzame Zuivelketen te bereiken is extra inspanning nodig.

Doel

Geen netto verlies van biodiversiteit; ontwikkeling indicatoren en implementatie. Uiterlijk in 2017 is een monitoringssystematiek ontwikkeld en kunnen concrete doelen worden vastgesteld.



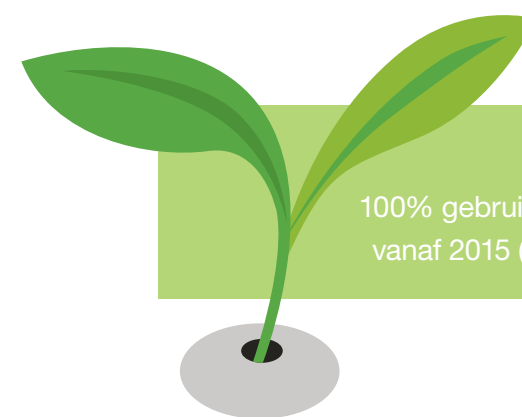


Behoud biodiversiteit en milieu (vervolg)

De Duurzame Zuivelketen heeft als doel biodiversiteit te behouden. Om dit te realiseren werd in 2017 het prototype van een monitoringsystematiek voor biodiversiteit verder doorontwikkeld. De monitor bestaat uit indicatoren die inzicht geven in factoren die een impact hebben op de biodiversiteit. Bijvoorbeeld milieu impact of het beheer van natuur- en landschaps-elementen. Deze monitor meet de biodiversiteitsversterkende prestaties van melkveehouders. In samenwerking met Wageningen UR en Louis Bolk Instituut werd onderzocht wat de relatie is tussen functionele biodiversiteit en de werkelijke biodiversiteit op een bedrijf. In 2018 worden de resultaten bekend.

Sinds 2016 is iedere melkveehouder verplicht om de KringloopWijzer in te vullen. Deze tool geeft melkveehouders inzicht in hoe hun bedrijf scoort op mineralenkringlopen en waar verbetering mogelijk is. In 2017 is het Dashboard Milieu en Klimaat ontwikkeld, op basis van de gegevens uit de KringloopWijzer. Dit dashboard geeft inzicht in de bedrijfsprestaties voor zes belangrijke milieu- en klimaatindicatoren: stikstofbodemoverschot, ammoniak (per GVE en per hectare), broeikasgasuitstoot, percentage blijvend grasland en percentage eiwit van eigen land. Deze indicatoren zijn ook onderdeel van de biodiversiteitsmonitor. In 2018 kunnen melkveehouders die de KringloopWijzer invullen het dashboard raadplegen. De komende jaren kunnen melkveehouders gestimuleerd worden om hun bedrijfsprestaties op de indicatoren van het dashboard te verbeteren.

Via iconprojecten laat de Duurzame Zuivelketen de inzet van de sector zien op het gebied van biodiversiteit. Medio 2017 is de Duurzame Zuivelketen gestart met de campagne Slimme Vogels, gericht op melkveehouders én het grote publiek. De campagne laat zien hoe boeren zich inzetten voor behoud van weide- en erfvogels en zoekt verbinding met de maatschappij. Daarnaast inspireert en stimuleert het melkveehouders om stappen tot verbetering te zetten. BoerenNatuur en Vogelbescherming Nederland zijn als (kennis)partner aangesloten bij dit initiatief.



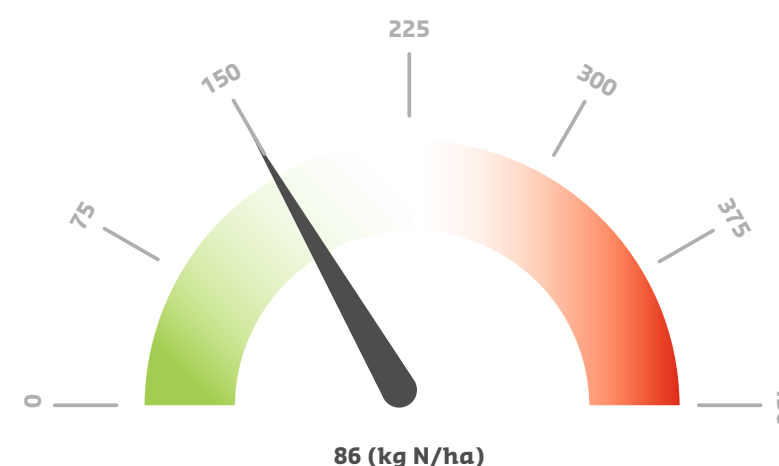
Doel

100% gebruik van verantwoorde soja vanaf 2015 (RTRS of gelijkwaardig).

Resultaat

Als eerste sector sinds 2015 volledig over op
100% verantwoorde soja

Stikstofbodemoverschot (kg N/ha)



Dashboard Milieu en Klimaat

In 2017 is het Dashboard Milieu en Klimaat ontwikkeld als onderdeel van de KringloopWijzer. Dit dashboard geeft inzicht in de bedrijfsprestaties voor de zes belangrijkste milieu- en klimaatindicatoren



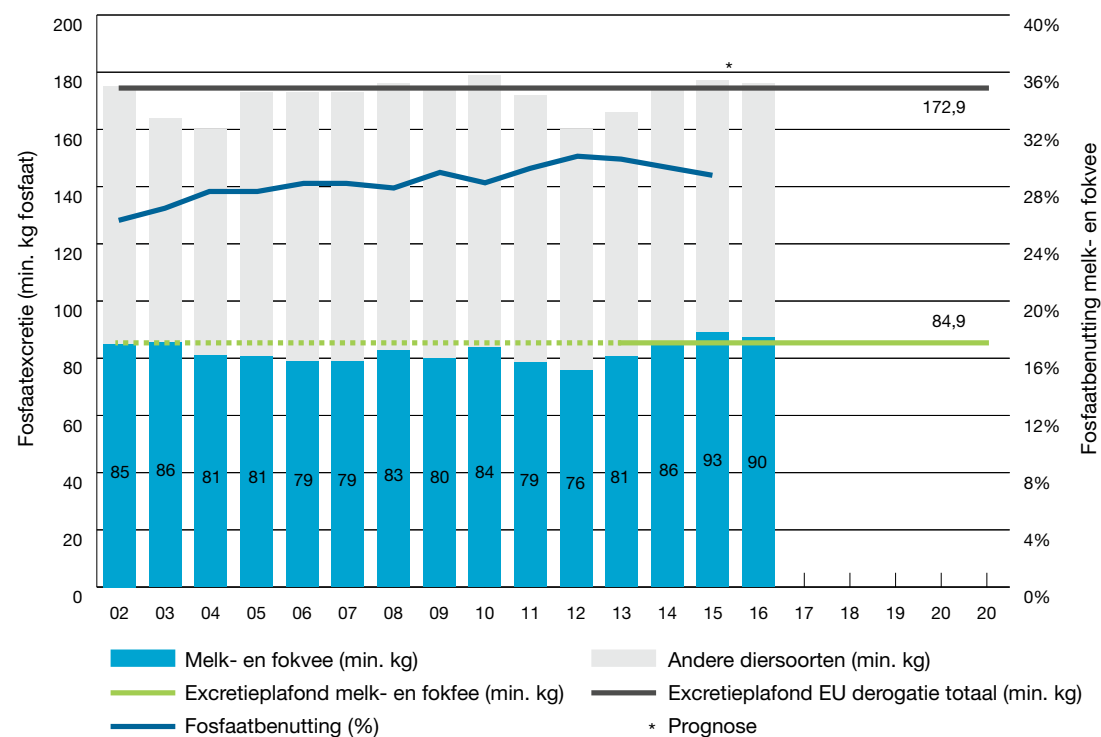
Behoud biodiversiteit en milieu (vervolg)

Doel

- Fosfaatproductie gehele veehouderij blijft onder Europees Plafond (173 miljoen kg): streven is fosfaatproductie melkveehouderij maximaal op niveau 2002 te houden (84,9 miljoen kg).
- Reductie van ammoniakemissie van 5Kton in 2020 ten opzichte van 2011.

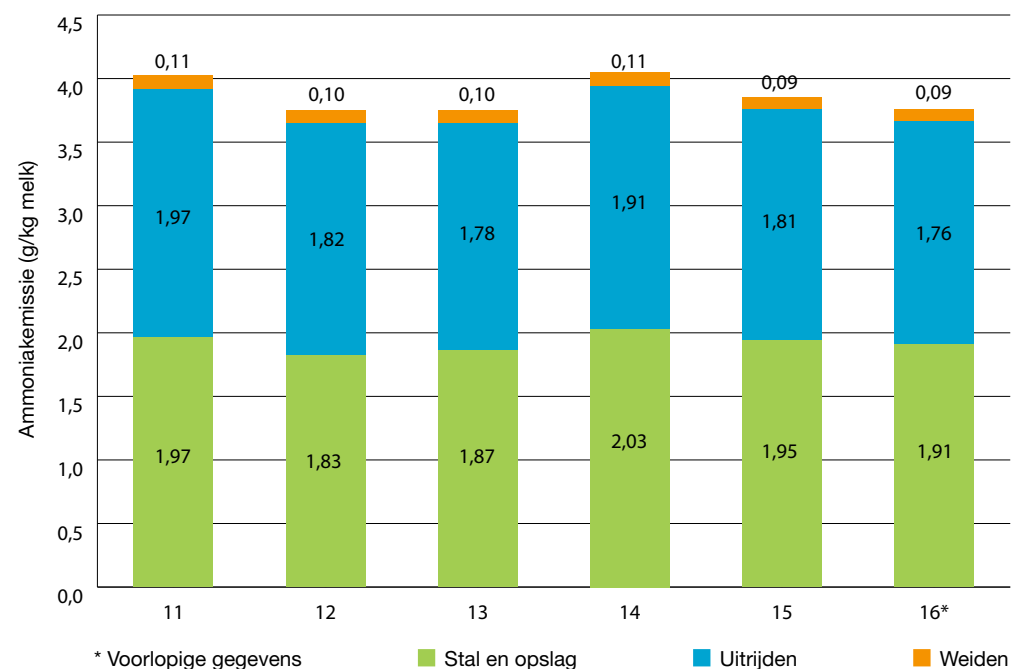
Fosfaatexcretie

Daling gerealiseerd door sectorplan en invoer fosfaatrechten



Ontwikkeling van ammoniakemissie

Stijging ammoniakemissie, extra inspanning nodig vanuit de sector



Bronvermelding

WEcR Sectorrapportage 2016

Nevedi

SDa

ZuivelNL

Stichting Weidegang

Duurzame Zuivelketen

Uitgave

Duurzame Zuivelketen, april 2018

Vormgeving

Elan, part of [the] Group

De Duurzame Zuivelketen wordt medegefinancierd door ZuivelNL

Neem voor meer informatie contact op met de Duurzame Zuivelketen via www.duurzamezuivelketen.nl